T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/452
KARAR NO : 2024/474
KARAR TR : 04/11/2024

ÖZET: Davacının Safranbolu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. Ö.
Vekili : Av. G. B. Y.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. Ekrem AKIN

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 26/12/1985 - 08/07/2021 tarihleri arasında Safranbolu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalıştığını, 08/07/2021 tarihinde iş akdinin gerekçe gösterilmeksizin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 1.000 TL kıdem tazminatı alacağının mevduata uygulanan en yüksek faiz ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 14/09/2022 tarih ve E.2022/18, K.2022/276 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 26/09/2023 tarih ve E.2022/4827, K.2023/3121 sayılı kararı ile HMK'nın 353/1-a.6 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına kesin olarak karar vermiştir.

3. Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25/10/2023 tarih ve E.2023/446, K.2023/383 sayılı kararı ile, davanın kabulüne karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesi 06/02/2024 tarih ve E.2024/180, K.2024/248 sayılı kararı ile HMK'nın 353/1-a.6 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesinin kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın mahkemesine ikinci kez gönderilmesine karar vermiştir.

4. **Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 06/03/2024 tarih ve E.2024/88, K.2024/91 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı arasında iş sözleşmesinin bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu, uyuşmazlıkta 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddesi gereğince idari yargının görevli, Mahkemelerinin görevsiz olduğu gerekçesiyle davanın reddine, mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...İş mahkemelerinin görev alanını hakim tarafların iddia ve savunmalarına göre

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin

değil, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesini esas alarak belirleyecektir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, işçinin İş Kanunu kapsamında kalmaması halinde iş mahkemesine açılan davada, davanın esastan reddi usule aykırıdır. Dava dilekçesinin görev nedeni ile reddi ve adli yargı görevli ise davanın görevli hukuk mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

İdari Yargının görevli olması "dava dilekçesinin yargı yolu yanlışlığı nedeni ile reddine" karar verilmesi gerekir. İdari Yargı görevli ise gönderme kararı verilemez.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. maddesi uyarınca İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözüm yeri iş mahkemeleridir.

Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Kaymakamlık onayı ile görevlendirildiği, davacıya ücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları kanununun 89.maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmaktadır.

Davacının sosyal güvenlik hukuku yönünden Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamında olması iş sözleşmesi ile çalıştığını göstermez.

Davacı 657 sayılı yasanın 89. maddesinde belirtilen statü içinde ve Kaymakamlık onayı ile görevlendirilmiştir. Davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmamaktadır.

Taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğunun kabulü gerekir. Aradaki hukuki ilişki iş sözleşmesi, bir başka anlatımla işçi-işveren ilişkisi olarak nitelenemez.

İdari yargının görevli olması nedeniyle davanın reddine, mahkememizin görevsizliğine karar verilerek aşağıda ki şekilde hüküm kurulmuştur..."

5. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. Zonguldak İdare Mahkemesi 20/05/2024 tarih ve E.2024/754, K.2024/669 sayılı kararı ile, açılan davanın Karabük ilinin idari yargı yetkisi yönünden bağlı bulunduğu Kastamonu İdare Mahkemesinin yetki alanında kaldığı gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine karar vermiştir.

7. **Kastamonu İdare Mahkemesi 23/07/2024 tarih ve E.2024/817 sayılı kararı** ile, davacı ile davalı arasında geçici bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatı alacağının, 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer uyuşmazlıklardaki yerleşmiş içtihatları kapsamında uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava dosyasının ve Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2024/88 sayılı dosyasının birlikte incelenmesinden; davacı tarafından, Halk Eğitim Müdürlüklerinde usta öğretici olarak çalıştığı 26/12/1985-08/07/2021 tarihleri arasındaki döneme ilişkin kıdem tazminatı tutarının iş akdinin sona erdirildiği tarihten itibaren bankalarca uygulanan en yüksek mevduat faiziyle birlikte tazmini tazmini istemiyle açılan davada, Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/04/2024 tarih ve E:2024/88, K:2024/91 sayılı kararıyla uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının görevinde olduğundan davanın usulden reddine karar verilmesi üzerine, bakılan davanın Mahkememizde açıldığı anlaşılmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin

Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, davacı ile davalı idare arasında geçici bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem (iş sonu) tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesinin 04.03.2024 tarih ve E.2023/602 K.2024/64 sayılı kararı da bu doğrultudadır..."

8. Kastamonu İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

9. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

10. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

11. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"*Bu Kanunun uygulanmasında;*
...
6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
...
ifade eder.
..."

12. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

13. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin

14. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

15. 4857 sayılı Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlara yer verilmiştir.

16. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

17. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

18. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin

19. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/11/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, davacının Safranbolu Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

23. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatı alacağının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Kastamonu İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 06/03/2024 tarih ve E.2024/88, K.2024/91 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kastamonu İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Safranbolu 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 06/03/2024 tarih ve E.2024/88, K.2024/91 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden kzKQyNk - C01yIZ+ - uTBL+za - 4t3xG8= ile erişebilirsin